

KÖLTÖZKÖDÉS

Apus nyitott könyvvel a hasán horkolt. Pizsamanadrágjának a szára térdig fölgyűrődött. A lábujjain a körmök karmokká szarusodtak. Ibi, a felesége utálta levágni. Egy teli szájnyi konyak bírta csak rá, hogy kézbe vegye az ollót és Apus marionett lábát.

Ibi berobogott a szobába, és megrázta Apus kezét. Apus csámcsogott, rángatta a fejét. Mindig nehezen ébredt.

– Elintéztem a fuvart. Holnapután költözhetünk. Nyöszörgött, aztán hirtelen fölült. Rekedtes, határozott hangon szólt:

– Álmodban költözöl. Vagy amikor a kutyák a Holdról ugatják a Földet. Megmondtam: csak akkor megyek, ha előbb látom a lakást. A te női szemedben a csarnokvíz is rózsaszínű. Bízol a tervezőben, építőben. Lehet, hogy görbék a falak, hiányoznak az ajtók, összefirkálták a meszelést.

Ibi lerogyott az ágy szélére. Apus szavai akár egy szétrobbanó palack üvegcserepei, amelyek a csupasz falon gurulnak le.

– Mondd, Apus, én... én, aki mosdatlak, etetlek, kitorlöm a fenekedet, én, aki a legszebb éveimet az ápolásodra áldoztam, miért vitatkozom veled már hónapok óta?! Téged cipelni kell. És nem én foglak a hetvenéves apósoddal. Örüljünk, hogy Dini tata ennyire is üzembépes.

Hosszú másodpercekig tüzeltek egymás szemébe. Ibi lehalkította a hangját. Mint aki megtanulta, hogy engednie kell, mert Apus csupán szokásból vergődik. De félt annak kisdéd bosszúitól.

– Ha megtiltod, hogy tolókcocsiba ültessünk, majd az üres szoba közepére rakunk egy nagy bilire, és rád zárjuk az ajtót.

Ezzel letépte a szállítóknál szerzett dühöt. Elege volt. Muszáj tartalékolnia valamiféle tudatosságot a költözködés idejére is. Mert a házban rajta kívül mindenki külön csomagként várja, hogy elcipeljék.

Apus káromkodott volna, de leragadt a nyelve. Imádtatta Ibi fájdalmas madonna-arcát. Ha most kezét csókolna a feleségének, teljesen fölborítaná Ibi betanult, Dini tával közösen megállapított diagnózisát róla. Vagyis, hogy mennyit hülyült, amióta béna. Továbbá, Ibi szerint sárgul, ráncosodik, őszül és gyagyul. Rohamléptekkel. Ezt három éve jelentette ki, Apus negyvenhetedik születésnapján, amikor az ünnepelt raplis gyerekként leseperte a kisasztalról a citromkrémmel és igaz szeretettel töltött tortát, mert ő csokoládésat óhajtott. Ibi eredménytelenül számolt magában tízig. Fölpattant a székről, lerángatta Bencéről a takarót, pizsamát, és akárcsak a némafilmek hőskorában (imádtatta Buster Keaton filmjeit), rákente a tortát.

Legszívesebben patikamérlegen mérték volna le a hozzávalókat. Ibi Sárral együtt kétszer is átgondolta a recept nyomán a lépéseket, hogy a torta TÖKÉLETES legyen. Amikor utoljára ünnepelték Apus születésnapját, ő még megtáncoltatta a hölgyeket. Aztán parézisének első évében nem engedélyezte az ünneplést, a másodikban pedig kizavarta a szobából a váratlanul betoppanó barátokat, rokonokat. Azt gondolta, Ibi csődítette őket oda.

– Engem senki se sajnáljon! – üvöltötte. Ibi önkéntelenül megveregette Apus kezét. Eszébe jutott, hogy Bence mennyire imádtatta az ő kezét fogni. De akkor még udvarolt.

Sári a konyhából kiáltott be:

– Randim van, eltűntem!

Leánya hangjára Ibi belesüppedt a jelenbe. Segített Apus hideg, érzéketlen keze és az áporodott levegőjű szoba, amelynek minden molekulája orvosság-, izzadság- és hűgyszagba tokosodott.

– Fenét méssz! Azonnal csomagolni kezdünk!... Inkább hozd fel Lalit, hogy segítsen. Ennyit csak megtehet a jövődöbeli anyósáért!

Sári fintorogva vágta be maga után az ajtót.

– Azóta is keresi a helyét – jegyezte meg Ibi halalkan, inkább a kezében szorított törölközőnek, mint Apusnak. Kisietett.

Lali erdész volt. Heti két-három napig szívta csak a város kombinát okáda levegőjét. Csupán a Lali-féle hóhányók szegődnek erdésznek, összegezte Apus pszichológust megszegyenítő gyorsasággal kialakított véleményét Sári új barátjáról. A toporgó, hümmögő és vizet kristályosító *beszélgetés* pontosan harminc percig recsegett az ágy körül. Tudni akart mindent Laliról. Hogy oka legyen eltiltani a lányától. Sári egyszer egy pattanásos képű volt osztálytársát mutatta be a valódi bőrruhás motoros helyett. Két üveg vodkájába került. A nyálas protokoll után Apus elégedetten nyújtózkodott az ágyban.

– És ha nem tetszem, mi van? – állt Lali Sári elé a kapuban.

– Akkor Apusnak megtáltosodnak a lábai, kiugrik az ágyból, és seprűvel kerget ki téged a városból.

Este, teázás közben, Apus odasúgta Ibinek:

– Ezek – az utca felé bökött a fejével, mintha Lali ott ögyelegne, várva a verdiktumot – naphosszat döglenek a tisztáson vagy valamelyik tetves, bűdös erdészlakban, ha pedig fölkelnek, zabálnak és bőfögnek.

– Vagy Piroskát kergetik a fák körül – toldotta meg Ibi. – Zsémbs vénember lettél, a lányod helyesen keresztelt el Szekatúrának.

Pedig régen milyen büszkén hangoztatta az ő modern fölfogását, gondolta Ibi. Rajongott az Abbáért, habzsolta Ginsberget, Vargas Llosát, úrhajósok képével tapétázta ki az előszobát. És hova sorvadt.

Apus aludni akart, vagy hirtelen öt napot öregedni, és az új lakásban folytatni az életet.

Bejött Ibi.

– Amíg visszaérnek, elvisztek megnézni a lakást! – kiáltotta Apus dörmögő hangon.

– A temetőbe viszünk – motyogta Ibi maga elé.

Apus megrándult a takaró alatt. Mintha hallott volna valamit. Betegesen figyelt minden ajkat. Irtózott mások véleményétől, főleg az ablakok felé suttogott félhangos replikáktól. Ezek a falnak koccantak, az örökre elnyelte őket. Ezért vita közben inkább ő engedett. De ezt is főleg olyankor, ha nem a betegségéről vagy a kényelméről volt szó. Nevelési módszereit tökéletesnek hit-

te. Még Dini tatát is kioktatta, hol tévesztette el Ibi nevelését.

– Ha nem pisilnél be készakarva, amikor bátorokdunk ellenkezni veled, akkor senki sem méltatna félhangos megjegyzésekkel! – sziszegte egyszer Ibi Apus arcába, amíg kicserélte a lepedőt. – Legalább két napig próbálnál elviselni minket alázattal. Úgy, ahogy mi is elviselünk téged. Akkor Sári sem gyűrődött volna ideggóccá. Öt éve csak kiabálsz azzal a lánnyal. Megértés, türelem, beszélgetés helyett.

– Sári nem az én lányom. Ezt megbeszéltük. Ibi felhúzta a szemöldökét, és legyintett. Eleinte viccnek képzelte, de később bebizonyosodott, hogy Apus halálkomolyan hiszi is. Inkább zabigyereket csinál a lányából, mint hogy beismerje harmadosztályú apaságát. Amióta Sári másfél évet csücsült börtönben.

– Gyere, Ibi, öltöztess, aztán hívjál taxit. Majd lecipeltek a vadorzóval... Igazán hozhatna már fácánt. Szóljatok neki, hogy szeretem a fácánt!

– Te is megmondhatod.

Apus előbb kifogásolta az ing színét, majd a zokni hosszúságát is.

Lali nevetve rontott a szobába, hangosan köszönt Apusnak. Ma különösen nyűgös, oktatta Sári a lépcsőházban. Az örökké mosolygó japán üzletembert alakítsd – ajánlotta. Lali megígérte, hogy Dini tatához hasonlóan ő is Apus szűk bőre alá férkőzik.

Amíg Ibi kiválogatta a megfelelő ruhadarabokat, Apus nyögött, átkozódott az ágyban.

– Hozzátok fogok költözni! – jelentette ki Dini tata öt évvel ezelőtt, miután Apust hazahozták a kórházból. – A vejem egy hisztis kisasszony, kell valaki a házban, aki megzabolázza.

Azóta Dini tata lett a családi békesség védőangyala. Szétválaszt, csitít, veszekszik, hazudik. Egyszer be is rúgott a nyugalom érdekében. Apus imádta a rumot, és a főnöke úgy képzelte, hogy beteglátogatásai alatt majd itathatja. Természetesen Apus érdekében, nehogy a hétköznapi külvárosába szoruljon. Dini tata porszívózás közben felborította az üveget az ágy alatt. Apus aludt. Ha kikürtöli a családnak, Ibi falrepesztő patáliát csap,

és Apus csak azért is inni fog. Délig kiszívta a rumot. Kétujjnyit hagyott a palack alján, mutatóba. Fél egykor elvágódott a küszöbön, és azonnal horkolni kezdett. Este, miután mindenki elaludt, Apus előhúzta az üveget, és szétmállott az önbizalma. Ijedtében megizzadt, félhangos hát-okkal forgatta a palackot a lámpa fényében. Egyetlen húzásra lehörpintette a maradékot. A harmadik eset után megtiltotta a főnökének, hogy italt csempészszen. Mindkettő elmaradt. Dini tatát pedig megmentette egy elvonókúrától.

– Jól van, Bencikém, ne hisztizz, viseld el, hogy elszenvedünk téged az új lakásig és vissza – mondta Dini tata fésülködés közben.

– Már hallottam ezt az elszenvedős mesét!

Ibi készakarva szűkebbre húzta a nadrágszíjat.

– Szép a lakás, Dini tata? – kérdezte Apus meghunyászkodva. Majd valami mással fogja ingerelni őket.

– Új, fiam, új!

Apus ezt úgy értelmezte, hogy a lakás szép, tökéletes, tehát megfelel. Bizott apósa ízlésében, józanságában. És örült, hogy továbbra is fiamnak nevezi. Nem érezte benne a lekezelő hangsúlyt. Amikor a kórházban volt, akkor szólította először *kedves fiamnak*. Sajnálattól.

A rumügy óta félt önmagától. Pár hétre, hogy a főnökét kitiltotta a házból, maga mellé ültette Sárít. – Az agysejtjeim ellenem dolgoznak – magyarázta. – Szövetkeztek a lábammal. – Megeskette Sárít az édesanyja életére, hogy azonnal szól, amikor észreveszi rajta, hogy beszámíthatatlan.

– Tudnom kell, érted... tudnom kell! – ordította eltorzult arccal. Csak ők ketten maradtak otthon.

Izzadt tenyerével Sári arcát simogatta, vagy a lepedőt gyúrta maga alatt.

– Nekem az agyam a kincsem, érted?!... Amíg megkülönböztetem a JÓT a ROSSZTÓL, addig élek. Utána tetszhalott leszek.

Sári ijedtében mozdulni sem mert. Rettegett, hogy az apja megbolondul. Ösztönösen hagyta inkább tombolni így.

– Sári, én megváltoztam – folytatta roskadtan. – Mert mindenki megváltozott körülöttem. Te is...

– De Apus...

– Ne szakíts félbe!... Most én beszélek! Mégis, benned bízom. Meg Dini tatában. Az öreg túl szenilis ahhoz, hogy átverjen. Figyelj jól arra, amit mondani akarok. Van még egy fiam. Ő majd eljön értem, és elvisz. De addig nem költözhethünk el, mert csak ezt a címet ismeri. Lehetetlen értesíteni. Tegnap szoltak, hogy hol épül fel az új lakásunk. Ez eltart még pár évig, mert az idén még bevetették kukoricával a területet. Neked tudnod kell: addig én innen el nem mozdulok, amíg a fiam nem jelentkezik. Világos?

– Vi... világos, Apus. De...

– Ne kérdezz! Ha akarom, majd elmesélem. Eridj!

Apus sohasem nevelhette Sárit saját elképzelése szerint, Ibi örökké *fedezte* a lányát az apai tekintély előtt. Legtöbbször merész hazugságokkal. Ezért létezik az a bizonyos fia. Vagy csak egy közös *titokkal* akarja a saját pártjára húzni őt. Hogy ne kelljen gondolkodnia, Sári maga elé mormogott „tényleg bekrepált”-tal intézte el az ügyet. Apus viszont, Sári reakciójából ítélve, túfoknyi SZERETET-ben reménykedett.

Az utcán dudált a taxi. Apust hokkedlin vitte le Lali és a szomszéd.

– Majd megkérjük a taxist – mondta Ibi –, fiatalember, segíteni fog.

Egy ötvenesért, gondolta Apus.

Az autó gödrök, betongerendák és daruk között szlalomozott a tömbházig.

Apus Lali és a valamikori szomszéd taxisofőr „golya viszi a fiát” kezén dohogta végig a három emeletet. Az előszobában újra hokedlire ültették. Onnan mustárgatta a lakást.

– Melyik lesz az én szobám?

Unott érdeklődéssel kérdezett. Mint akinek mindegy a válasz, mert úgyis ő dönt.

– Majd határozunk.

Ibi már határozott, csupán a forma kedvéért tagadta le. Hisz Apus ellenkezése csak szóbeli lehet.

– Ezt akarom, itt a fürdőszoba mellett. De még-

sem. Mert akkor én szagulom a bűzötöket... A szemközti akarom. Tágasabb is. Lali, itt az iránytű, határozd meg a szoba fekvését... Északiiii?! Majd bolond leszek! Télen megfagyok. Egy reggelen kőkeményen találtok. Ezek szerint az a déli fekvésű. Azt akarom!

– Azt nappalinak rendezzük be – jegyezte meg Ibi alig hallhatóan.

– Tojok rá!... Vagy ideadjátok, vagy nem költözöm!

– Talán nézd meg a hátsót – Ibi hangja olyan lágy volt, hogy ő maga is meglepődött. Mintha egy eldugott tisztáson, fekve hallgatnák Apussal a madarak cicsergését, és ő meg is kérdezte volna, hogy melyik madár dalol. Használt a Rudotel.

– Miért lakjam én hátul? Hogy ne zavarjam a vendégeidet?!

Ibi mosolygott, és megsimogatta Apus fejét. Hálásan gondolt a modern gyógyszeriparra. Székestől cipelték hátra Apust, és letették az ajtóban.

– A kicsi szobába akarsz nyomorítani?! Itt az ablakok is kisebbek!

– Az ablakok mindenhol egyformák – szólalt meg Dini tata.

Ibi másfelé figyelt. A csempét tapogatta a fürdőszobában. Dini tata idegesen fészkelődött Apus mellett. Unta a ceremóniát.

– Szóval, úgy általában, tetszik-e?

– Igen, Ibi, tökéletes.

– Naná! Már aláírtam a szerződést!

Szándékosan időzítette a bejelentést. Apus összerezent, Dini tata megszorította veje vállát. Így csupán csordogált belőle a düh:

– Máskor, drágám, ha még költözünk, szólj nekem is, kérlek. A kutyaúrstenit neki!... Mehetünk.

– A konyhát is nézd meg, drágám

– Mondtam, hogy minden megfelel. Vigyetek le, fiaim – és úgy intett a két férfinak, mint turista a rikszakulinak.

– Ti mindannyian azt várjátok, hogy elpatkoljak! Apus ezt a taxiban mondta. A hangokat az ülések nyelték el.

Ibi máris belefáradt a költözködésbe. Egy jóságos manó kiemelhetné őt a taxiból, hogy valahova messze röptesse csupán pár napra, ahol valaki más gondolkodik helyette. A hurcolkodást természetesen ugyanez a manó intézné. Varázsütésre.

Apust pillanatokig bosszantotta a tehetetlensége. Aztán egy régi kirándulásra emlékezett, amikor még udvarolt Ibinek. Dini tata tiltotta a lányát tőle (Meg ne lássalak azzal a részeges szoknyapecérrrel!), pedig még látásból sem ismerte. A közeli várhoz kirándultak, Dini tata utolérte őket az állomáson. Ibit fölpofozta, neki a fenekébe rúgott. Fél évre rá mégis összeházasodtak. Titokban. Hazamentek, és megmutatták a rózsaszínű papírt. Az ő szülei gyerekkorában meghaltak, nagynénje nevelte. Dini tata úriember módjára egy üveg pálinkát csapott az asztalra, és estig megitták. Az állomási jele-jelenetért bosszúból Sári születésekor kijelentette, hogy a gyerek másé. Később elfelejtette, hogy ez csupán bosszú. Ibi toporzékolt, két hétig külön éltek. Nem emlékezett, hogy mivel békítette meg a feleségét.

Ezek az emlékcserépek most úgy zörögtek a fejében, mint sorsoláskor a fémgolyók a hengerben.

Hazaértek. Apust visszafektették, Ibi mindenkit átöltöztetett. Már napokkal ezelőtt följegyezte, mit hova pakolnak. Notesszal a kezében osztogatta a parancsokat. Közben tányérok, poharak törtek, pattogott a zománc, csorbultak a tálak.

– Most már értem, miért őrjöngtél a tolószék ellen. Hogy soha ne kelljen segítened!

Ezt Ibi fröcskölte Apusra, miközben bőröndöket, dobozokat kerülve átviharzott a szobán.

– Te meg azért akartál tolókocsiba ültetni, hogy az utcán, sétáltatás közben az emberek szemében te légy a NAGY ÁLDOZAT, aki a fiatalságát oda dobta férje ápolásáért.

Mire befejezte, Ibi már az udvarról gyűjtötte össze a virágcserepeket. Ha visszajön, majd megismétli, gondolta Apus.

Ibi újra beviharzott, a fölkapart porszemek szikráztak a levegőben, de Apus elfelejtette, mit kell megismételnie. Csak azt látta, hogy a feleségének szétnyílt a

blúza. AZELŐTT falták a szerelmet, tekintet nélkül az időpontra, helyszínre. Apus vágya alig fakult AZÓTA. Ibivel erről sohasem beszéltek. Apus szégyenében, Ibi a tapintat álarca mögül.

– Ülj mellém – kérte sóvárogva. Szája kiszáradt, zihált.

– Megörültél??? Reggelig sem fejezzük be a pakolást!

Apus kinyújtotta a kezét. Ujjai reszketve kapálóztak a levegőben. Ibi csücsörített, és önkéntelenül, mintha zsinóron húzták volna, leült az ágy szélére. Olyan esetlenül kérték, hogy elmosolyodott, miután leült. Mintha egy óvodás gyerek kérte volna, hogy beszéljen a logaritmusról.

– Mit akarsz? – kérdezte furcsa előérzettel, és olvasni próbált Apus szemében. Régen a legkisebb rezzenésnek is ismerte a jelentését, de amióta fekszik, Ibi leginkább kíváncsian vár.

Apus meredten nézett, ahogy hunyorított, mélyültek a szarkalábak a szeme sarkában. Hirtelen benyúlt Ibi blúza alá.

– Meghibbantál?! – pattant föl az asszony.

– Talán csak megsimogathatom a feleségemet! – ordította Apus remegő ajakkal. Most emlékezett, mit akart mondani az előbb, de visszafolytatta. Megpróbált fölülni.

– Ne üvöltözz!... Meghallják.

– Hát aztán!... Hallják!... Legalább megtudják! Ibi reszketett az idegességtől. Gyenge az a Rudotel, gondolta. Lúdbőrözött a háta. A lába mintha megbénult volna.

– Állatkerti majom vagyok ebben a házban, akinek odalökik az ételt-italt, aztán újra rázárják a ketrecajtót... Vajon kinek az ujjlenyomatát töröltem le a melledről?!

– A fél vállalatét, drágám! – hadonászta. – Ha valahol tőlünk lopott műszereket találnak, a rendőrség az én csöcsömön azonosítja a tolvajt!

Apus visszazuhant, elernyed. Suttogva beszélt:

– Visszaélsz a tehetetlenségemmel. Akár a másik szobában is hentereghetsz, úgysem nyithatok rátok.

– Látod, jó ötletet adtál. Majd az új lakásban ki-

próbálom. Sőt! A te szobádban, a fotelon fogunk, ha már ilyen hülye vagy!

– Egy kis tapizás nekem is jár!

Ibi durva cinizmussal akarta lenyisszantani Apus ágaszkodó gyanúját. Remélte, hogy az apósának még nem szólt a sejtelméről, mert akkor az öreg addig nyaggatja őt, amíg kénytelen bevallani. Mindig őszinte volt vele. A magyarázatot régen előkészítette. Negyvenöt éves nőnek biológiai szükséglet a férfi. Ezt könyvekkel is bizonyíthatja. Apus értelmi szintjét ez ellepi. Két és fél éve bujkálnak a kollégájával. Kemping, autó, segítőkész barátok lakása. Imre szerelmes belé, talicskával hordaná el érte a havat az Everestről. Tavaly a születésnapjára apró aranyfülbevalót kapott ajándékba. Azóta is a táskája aljába varrva hordja.

– Annyira szeretlek, drágám, hogy beleegyezem egy csupán biológiai kapcsolatba. Modern világban élünk, felvilágosult emberek vagyunk, neked pedig szükséged van férfira. Válaszd ki, akit akarsz. Egyetlen kikötésem, hogy mindig tudjam, mikor. Ne is ellenkezz nekem az örök hűséggel. Így akarom. A te és a mi érdekünkben.

Ibi ezt akarta hallani Apus szájából. Akkor talán ő is közelebb húzódna hozzá, kölcsönösen segítenének legyűrni a természetet.

Dini tata állt meg a küszöbön. Mint akiket rajtakaptak, elfordultak egymástól. Már szégyelljük magunkat, gondolta Ibi. Akár az idegenek, akik félnek az esetleges pletykáktól.

Ibi megragadta a papírzsákot, és a sarokba húzta. Apus kinyitotta az újságot. Legelőször az apróhirdetést böngészte, hátha valaki parézis elleni gyógyszert kínál eladásra. Addig akarok élni, amíg föltalálják az én orvoságomat, magyarázta évekkal ezelőtt Dini tatának.

Ibi hirtelen az ágy felé pördült, és vérebként szagolt a levegőbe. Felrántotta a takarót.

Egy frászt cserélem ki alattad a lepedőt! Pácolódj a pisidben!

Lehúzta az asztalterítőt és összehajtotta. Reszketett a dühtől.

– Maga meg mit koslat utánunk?! – kiáltotta Ibi a becsukódó ajtónak. – Maga sem templomajtó!

Ezt célzasként süvítette Dini tata nyomába. Mintha az öreg valamilyen különleges műszerrel belepillantott volna lánya fejébe. Ibi úgy érezte, hogy amit gondolt, el is hangzott a szobában, és most az apja tud a viszonyáról. Apus elmélyülten olvasott. Számára a környezet csak önmagával létezett.

Öt évvel ezelőtt Dini tata „megháborodott”. A család egyöntetű véleménye szerint. Hetvenkét éves volt akkor. Megnősülök, a menyasszonyom, mutatta be a jövendőbelijét. Este, a híradó alatt. Az ara hatvannégy. Özvegy Nagy Friderika egy szoba-konyhás lakásban élt.

Apus örjögött. Háromhavi udvaroltatás után Frida néni odahozatta magát. Két bőrönd, egy szatyor és a kanári.

– Picasso szerint az embernek hetvenéves korában már nincs szüksége nemi életre, de vannak még vágyai. Fridát feleségül veszem, aztán elköltözünk. Addig velünk lakik. Kedves teremtés, majd megszeretitek.

Dini tata sok pénzzel szállt bele a lakás árába. Apus az erdő melletti lakótelepen választott lakást, ám apósa ragaszkodott ehhez a tömbházhoz, mert pontosan a házuk helyére épült.

– Meddig táncoltat még minket ez a vén trotyli?!... Jó, persze, tudom, az a rohadt pénz!... Már kamatostól megfizettünk érte!

Ibi, apja védelmére, tehetetlen flótásnak nevezte Apust. Ha ő képes előteremteni a vételárat, nem szorulnak az öreg pénzére. Amit így is csak hosszadalmas kunyizás után csikartak ki. Apus sohasem ragadta meg a fölkinált lehetőségeket. Bambán nézett a hátukra.

Frida néni simulékonyan kerülgette a szikrákat... És halogatta az esküvőt. Apus naponta szenvedett a fejfájástól. Félrelökte az ebédet, mindenért cirkuszolt. Végül Dini tata is megunt a hintáztatást, ráadásul lassanként félni kezdett Apustól, aki fogcsikorgatva lövellte utálattát. Öt hónap és tíz nap elteltével becsomagolta menyasszonya holmiját, taxit rendelt, és visszaszállította a bőröndöket. A kanarit pedig, amelyből Apus legszívesebben levest főzött volna az *anyósának*, kiengedte. Frida néni este kilenckor lihegve dőlt az ajtófélfának. Csen-

getett. Dini tata kinyújtotta a kulcsokat, jó éjszakát kívánt, és bevágta az ajtót.

A legnagyobb bőröndöt Sári és Lali megpakolta tányérokkal, kristállyal, hogy ketten is alig mozdították.

Ibi érezte, hogy sohasem érnek a végére. Fölöslegesen rendelte oda az autót. Háromórai munkának semmi látszata. Leroskadt egy székre, és sírt. Minden az ő gerincére szakad, ez az idétlen família összecsinálná magát nélküle. Lali vigaszképp anyukának szólította, de fölöslegesen erőlködött, mert Ibi *hülye taknyosnak* titulálta. A másik szobába küldte Sáriékat, hogy batyut kössenek az ágyneműből. Ő pedig kicsomagolta a mozdíthatatlan bőröndöt, és tartalmát szétszította a többi ládába, táskába.

– Idegesen nem lehet dolgozni – szólalt meg Apus egy orvosi szakkönyv mögül.

Ibiben most tudatosodott először, hogy a költözködés parányi lényvé zsugorította Apust. Tartott annyira hozzá, hogy gondolni se merjen a kiszolgáltatottságára. De Apusba akarta vésni, hogy mostantól bármikor fölékerekedhet. Ettől bátrabb lett:

– Inkább hallgass, és jegyezd meg a naplódba! A költözködés csupa élmény. Kötelességed leírni, hátha az utókor kinyomtatja. A tiszteletdíjból a lovas szobrodat állítják a sírodra. Egyik kezében bili, a másikban gatyá, pennával átszúrva.

Apus megdermedt. Meleg futkározott a bőrén. Még hebegni sem bírt. Valamilyen fogantyúért kapálózott a levegőben, hogy azzal talpra húzza magát. Tegnap a képzeletbeli fogantyú még ott függött...

– De... de... Ibi... Hát te ezt hogy...

– Na, mi történt? Lenyelted a nyelvedet? Úgy kelepeltél mostanáig!... Tavaly találtam meg. Havonta olvasom a folytatásokat. Olyan, mint egy nosztalgiafilm. Remekmű!... Te horkoltál, a fejed lecsúszott, és én megigazítottam a párnádat.

– Szégyelld magad!

– Hát persze. És ha most bosszúból magad alá külsz, a fejedre húzhatod a lepedőt. Szarosan viszlek az új lakásba!... Veled avatjuk föl a fürdőszobát.

Apus fél évvel azután kezdett naplót vezetni, hogy

hazaengedték a kórházból. Akkor mindenkit gyűlölt. A család „szövetkezett ellene”, szabályos haditervet eszeltek ki, hogy ő élete végéig ágyban éljen. Hetekig némán gyűlölt, mert látta, hogy a „durcás kisgyerek” szerepkörében megőrjíti a családot. Ráadásul sajnálták is. Elégedett élvezettel hajszolta Ibit és Sárit a legkülönlegesebb óhajokkal. Most *megfizetnek*, gondolta. AZELŐTT őt rángatták a dróton. Ibi és Sári hetente követeltek cipőt, blúzt, szoknyát, bigyuszt. Bármilyen munkát elvállalt, hogy pénzt szerezzen. Ha dühében fizetéskor leitta magát, hogy valamit törlesszen, vagy elviselje a rigolyáikat, csak az ő becsülete ázott, újabb töltenyeket kínált a két nőnek. Mindezt a naplónak is elpanaszolta.

„Már csak te maradtál nekem, édes naplóm – jegyezte pár hónapja, miután Dini tata is kegyvesztettje lett –, az öreg teljesen szenilis, beszámíthatatlan. Nekem fokozatosan tisztul az agyam. A feleségem szeretőt tart. Gondolkodtam, ki lehet. Hülye ízlése lehet a pasasnak. Akkor nekem is hülye ízlésem volt, amikor elvettem? Eleinte szívéből szeretett. Nagy társaságot tartottunk, barátok jöttek, mulattunk. Ibi imádta a bulikat. Most utál engem, csak szánalomból maradt melletttem. Érzem. Majd eljön a fiam, elvisz engem ebből a mocsokból. Álmos vagyok, alszom.”

Tudva, hogy Ibi fölfedezte a titkát, úgy érezte magát, mint csiga a háza nélkül. Dini tatában bízott, de sohasem beszélt neki az érzelmeiről. A napló intim barátként hallgatta a panaszait. Apus utálta az afféle lelki tanácsadást, ezért írt. A napló néma maradt. Még verset is írt. Mindjárt a legelején, amikor csupán a száraz eseményeket jegyezte föl. Rettegett, hogy valaki megtalálja a naplót. Szerinte a gondolatai, érzelmei védőpajzsként óvták a család ostroma ellen. A vers címe: *Túlélek*.

*Születésem büntetése, hogy
Mocskomban aludjak.
Túlélésem büntetése, hogy
Halottként álmodozzak,
Álmaim tüskéket kelesztettek,
Egyszer kihúzok egyet és
Előttetek a szívembe szúrom.*

Éjszaka írt, a zseblámpa fényénél. Ha éjjel fölriad, látnia kell az órát. Így magyarázta a lámpa szükségességét.

Meg kell semmisítenie a naplót. Kiirtja Ibi maradék kárörvendését is. Képtelen lenne továbbra is bizalmasan írni a naplójának. És hova rejtse? Bármikor megtalálnák, Ibi talán hangosan is felolvassná a többieknek. Meg a szeretőjének. Ha így öli meg őt, senki sem bizonyíthatja rá a gyilkosságot. Szívroham, és kész. Nem, nem, ő túlél mindenkit a családban.

Ibi visszajött a szobába. Apus azonnal elfelejtette előző gondolatmenetét. Ibi néma megjelenése is értelemradírként hatott.

– Na, kiheverted?... Soha senkinek sem beszéltem a naplóról. De elolvastam, mert érdekelt, te hogyan érzed magad. Mert erről hiába faggattalak, örökké megsértődtél. Pedig én is megbecsülném az őszinteséget, nemcsak a naplód.

Apus töprengett, higgyen-e. Sárinak biztosan nem mutatta, de Dini tatának lehetséges. Erőtlenül feküdt. Félt Ibire haragudni, félt kiabálni rá. Veszített. Most kellene a versbeli túske, hogy zsarolhassa vele a felelőségét. Holmi látszólagos tekintélyért. Majd a fia mindent elrendez. Figyelte a plafont, és megpróbálta összeszámolni az agyonütött szúnyogokat.

– Úgyis teher vagyok nektek, és csak azért nem mérgezték meg, nehogy börtönbe zárjanak érte.

Apus ezt fél éve állapította meg, amikor először *felejtették* el azonnal kicserélni alatta a lepedőt. Rálegyintettek, hogy rögtön.

– Most az hiányzik, hogy behülyülj! – vágott vissza Ibi.

– Akkor berakhatsz a diliházba.

– Félttem a többi beteget!

Ibi lappangó kíméletlenségét Imre ébresztette föl. A rövid pásztorórák alatt örökké Apusról panaszkodott. Imre jó érzéssel, fokozatosan alakította át Ibi reszkető, néha hisztériás félelmét durva cinizmussá. Kihasználta ragaszkodó bizalmát, remélve, hogy kezdetnek elköltözik Apustól Sárival és Dini tatával. Elhitette Ibivel, hogy Bence agresszivitással leplezi kisebbrendűségi komplexusát, és ennek egyetlen ellenszere a kíméletlenség. A fél évvel ez-

előtti lakáskiutalás pedig végérvényesen Ibire kötötte a kapitányi szalagot.

– Ha babusgatod, lesed minden böffenését, akkor a drága férjed elveszíti egyéniségét. Olyan lesz, mint a vízbe ejtett vekni – ismételte Imre. – Tipord el a maradék hatalmát!

Ibi bólogatott, de sajnálta Apust. A majdani költözködés után akarta kiirtani belőle az akaratot. Igazad van, köszönöm, drágám, hálás vagyok érte, lesz Apus szókinccse. És mosolyogjon, bólogasson.

Apus egyelőre áskálódott, szinte remegve várta a pillanatot, amikor lecsaphat és bosszút állhat *asérelmekért*. Amelyek inkább hasonlítottak gyerekes nyelvöltögetésre, mint velőbe fúródó bosszúnyílhoz. Naplója olyan volt, mintha egy múlt századi, zárdában nevelkedett agyszűz írta volna. Csupán a naturalista szófüzerek tették méltóvá az atomkorhoz.

Dini tata belefáradt a csomagolásba.

– Még egy ilyen mozgalmas családot nem szagolt Európa – panaszkodott Apusnak. – Aludni sincs erőm a fáradságtól!

Apus hanyatt fekvve, szoborként figyelte apósát. A lakáskiutalással együtt gyűlölte meg.

Most biztosan szövetkezett a lányával öellene. Vajon az új lakásban melyik eldugott, sötét zugba lökik, és naponta csupán egyszer tolják elébe az ételt? De ellenáll, a jogaiért fog háborúzni velük. Majd az ajtóban ülve dirigálja a költözködést. Ő a férfi. Ha első napokban kialakítja a házirendet, Ibiék később hiába ugrálnak. Az öregtől kellene megszabadulni. Majd megtárgyalja Sárrival, szerezzen valami magányos öreglányt neki. Sári segíteni fog nyomorék apjának. Ő az apja lánya.

– Szégyellje magát! Fölpiszkálta Ibit ellenem. Eddig éreztem, hogy a feleségem szeretettel gondoskodik rólam. De most már olyan, mint egy programozott nővér-robot. Szemtelenül, kötelességtudóan csinálja. Sőt néha túlbuzgóságával sugallja a megvetését. Már csak az hiányzik, hogy lefekvés előtt korbácsolja magát. És tudja, milyen érzékeny lélek vagyok!

Dini tata öt éve semmin sem lepődött meg.

– Jól van, fiam, te tudod.

Megpaskolta Apus lábát, és fölállt.

– A rohadt életbe! – ordította, és fölült. – Most ezzel a mártírábrázattal akar engem lefegyverezni?! Mi?... Akárcsak Ibi!... Hülyének néznek engem? Úgy bánnak velem, mint egy csecsemővel!

– Ne kiabálj, Bence – mondta halkán.

– Menjen a francba azzal a múmiapofájával!

Apus életében először szidta hangosan Dini tatát.

Ibi berontott a szobába. Csörömpölés. Sári a konyhában két mélytányérra ejtette a kerámiavázát.

– A jóistenit neki! Itt mindenki megbolondult!... Ti mit veszekedtek?! Én dolgozok, hogy kijön a gigám, ti meg marakodtok, mint két gyerek! – dühében bevágta a nyitott ablakot. Repültek az üvegszilánkok. Az egyik megvágta Ibi keze fejét.

– Felkötöm magam! Tényleg felkötöm magam!... De meg ne próbáljatok levágni!

Ibi kiszaladt az udvarra. A padra roskadt, és sírt. Aztán megmosta az arcát, és visszajött.

– Gyerünk, mert itt ünnepeljük az újévet!

Amikor Sári szabadult, Apus a kórházban feküdt, és reménykedett. Egyszeri sikertelen felvételi után Sári *élni* akart. Nem válogatott. Marcipánba önthették volna Dini tata ügyvéd barátját, aki fél évre zsugorította az első fokon kirótt másfél évet. Ibi naponta elájult, Apus naponta megivott egy üveg konyakot. A tárgyalást követően szanatóriumba, illetve elvonókúrára vitette őket Dini tata. Roncsként, vádaskodva a nevelésért, várták lányuk szabadulását. Pontosan két héttel előtte, ebédkor, Apus lezuhant a hokedliről. Amíg a mentőt toporogták a kapuban, irtóztak saját diagnózisukra gondolni. Idegbénulás, recsegte a mentőorvos, mintha azt mondaná, hogy ez is valami a hússzagató, koponyaloccsantó balesetekhez képest...

Apus megtiltotta, hogy Sári meglátogassa a kórházban.

– Csomagolja össze a holmiját, és menjen, ahová akar – nyöszörögte. Amikor hazavitték, szótlanul tudomásul vette, hogy Sári ott van.

Másnap viszont azt hazudták neki, hogy óhaja telje-

sült. Látszólag megnyugodott. Apád egyelőre nem dirigál, mondta Ibi Sárinak.

– A cipőket, takarókat gyömöszöljétek zsákokba! – és közben Ibi a konyhaszekrényvel küszködött. – Az edényeket nyomjátok közéjük.

Lali odaugrott segíteni.

– Úgy, úgy, nyald be magad anyósodnál, másképp te leszel a család csicskása! – harsogta Apus a nyitott ajtón át a konyha felé. – Persze valószínű, hogy így is az leszel... Marhaság ide benősülni. Nyomorék após, nagypofájú anyós, a feleséged meg börtöntöltelék.

– Ha nem fogod be, leütlek, mint egy legyet!

Ezt Ibi sziszegte az ajtóból. Csendes otthonról álmodozott, ahol minden lekerekített és simulékony, ők pedig egy ködös légben súlytalanul libegnek.

Apus megijedt. Oldalt fordult, és turkált a fölhalmozott orvosi könyvek között. Nagy részüket Dini tata vásárolta Apus nyugdíjából, de kötelessége volt a könyvtárból is kölcsönözni. Regényt ritkán olvasott. Úgy képzelte, hogy valamikor meggyógyíthatja önmagát, újra járni fog. A legtudományosabb szakkönyvek sorai között kutatta a gyógymódot. Jegyzetelt, tanult, de legtöbbször egész fejezeteket ítélt értelmetlen zagyvaléknak. Hasonló makacssággal kutathatták eleink a bölcsek követét.

Lali tanácstalanul kapkodta a fejét, mert dönteni akart, kinek van igaza. Előítéletek nélkül szerette Sárit. Őt veszem feleségül, nem a szüleit, vigasztalta magát, habár tökéletes házasságra vágyott. Másik városba is költözhetünk, gondolta.

Miután Apust beszállították a kórházba, a család odaesődült sajnálkozni és kárörvendeni. Bátorító arccal bólogattak Apusnak az ágy körül. Az orvos alig tuszkolta ki a patológiai eseteket köpködő rokonságot. A lépcsőn lefelé már csücsörítve ingatták a fejüket.

Ibi rettegett hazamenni. Estig ült a kórház előtti parkban. Akár a hibás hanglemez, amely ugyanazt a taktust ismétli, úgy ismétlődött a kórház halványzöld falán Apus lezuhanása.

Az első két hónapban futottak a napok, mint vonat alatt a talpfák. Az orvosok biztatták. A nővérek – körí-

tésképp – sokatmondóan kacsintottak. Üstnyi gyógyszert zúdítottak Apusba.

Ibi összes köszönő, visszaköszönő és méltóságteljesen biccentő ismerősét előkaparta külföldi tabletták miatt. Esővíz.

Amikor Apus kezelőorvosa legelőször ingatta a fejét a naponta ismétlődő kétszavas kérdésre, Ibi elájult. Mint annyiszor már. Összeomlott, akár egy felrobbantott, kivénült gyárkémény. Arca öt évet öregedett, mert leszáradt róla a *háthamégis* félmosoly. Sári a barátnőjéhez költözött az otthoni fortyogó napok elől. Két nap után, szégyenében, visszasompolygott.

Válni akart. Azonnal, még mielőtt Apust kitessekelik a kórházból mint gyógyíthatatlant. Ügyvédhez futott. Hangja idegesen közömbösködő volt, az ügyvéd értetlenül hallgatta a zavaros magyarázatot. Férje miatt nincs az a bíró, aki önöket elválasztaná, mosolyogta ironikusan.

– Szabadítson meg tőle! – ugrott fel Ibi a székről, és megmarkolta a faragott ceruzatartót az íróasztalon.

– Menjen haza, szedjen nyugtatókat, és két hét múlva várom.

Ibi alig emlékezett, hogyan jutott ki az épületből. Tíz nap alatt eljutott a szégyenérzetig, és nem kereste többé az ügyvédet.

Három nappal később öngyilkos akart lenni. Hanyatt fekvé várta a pillanatot, amelyre sohasem fog emlékezni. Meredten nézett fölfelé, ellenérveket keresett az öngyilkossághoz. Reszketve, verítékesen nyelte a tablettákat. Megpróbálta elfelejteni Apus torz arcát. Egy poloska mászott a falon. Undorában Ibi fölpattant, és mindent kihányt, mielőtt a fürdőszobába ért volna. A szőnyegre roskadt. Lassan előbújtak az ellenérvek. Apus, Sári, eddigi élete. A falnak dőlve aludt reggelig.

Hármasban Dini tatával sikerült elmozdítani a konyhaszekrényt.

– Nem költözünk! – kiáltotta Apus a konyha felé Ibinek.

Ibi nekidőlt az ajtófélfának.

– Ez most mi?

– Hallottad. Nem költözünk. Én legalábbis nem. Várom a fiamat. Csak ezt a címet ismeri, és nincs hogyan értesíteni. Érzem, hogy jönnie kell. Még nyugodtan visszapakolhattok mindent. Azt mondjuk, hogy nagytakarítás volt nálunk.

Ibi előbb csak mosolygott, aztán harsányan nevetett. Még a könnyei is potyogtak. Aztán hirtelen elhallgatott, és Apust nézte. Szánakozva, ahogy a kiöregedett cirkuszi medvét szokták. A halált kívánta.

– Idén tölti be a tizennyolcadik évét. Magas, barna szemű, a haja göndör. Kész fiatalember. Egyetemre készül. Neki adom az aranyláncot a nyakamból. Megérdemli.

Dini tata Ibi háta mögött pislogott. Lali lehuppant egy székre. Sári az asztalra borulva sírt.

– Rendben – mondta Ibi –, majd telefonálsz, ha jöhetünk érted.

Egy hónap után, hogy hazahozták a kórházból, Apus kikövetelte magának a folyamatos ápolást. Megtiltotta, hogy magára hagyják, akár egy percre is. Mert akkor bepisilt.

– Felöletek megdögölhetek! – kiabálta naponta többször.

Néha órákon át veszekedett. Ez két év múlva történt, áprilisban.

– Megszagolta a tavaszt, neki is mozog a pilije – vihogta Dini tata Ibinek a konyhában.

Apus mindent összetört, amit megkaparintott. Félrelökte az ételt, elszaggatta a párnáját. Gyilkosok, ismételtette. Forgolódott az ágyban, megtiltotta, hogy mosdassák. Spenótfoltról magyarázott, amely a szemközti falon terebélyesedett, fölfalta a körülötte keringő tükörtojásokat, végül majd kitöri a falakat, és előnti a házat. Hatodik napon Ibi bevitette. Előbb zárt osztályra került, megfigyelés végett. Az új környezettől és az injekcióktól lecsillapodott. Kérte, engedjék haza. Kétórás beszélgetést követően az orvos beleegyezett.

– Értelmi szintje fokozatosan vissza fog fejlődni – magyarázta az orvos Ibinek. – A spenótot utálta gyerekkorában, ettől való félelme is erre utal. Még lesz ilyen, persze néha meglepően értelmes lesz. Bármikor telefo-

nálhatnak, majd küldök valakit, aki nyugtatót szúr bele. Más ellenszere nincs. Lehetőleg kerüljék a vitákat. Sajnos, a parézist mindenki másképp viseli el.

Este tízre nagyjából összecsomagoltak. Lali hazament. Ibi köszönetképpen homlokon csókolta. Dini tata nyögve terpeszkedett a fotelban. Vacsorázni sem maradt ereje. Sári a sarokba kuporodott a gumimatracra. Azonnal elaludt. Apus a szomszédasszonyt bámulta, aki ruhákat tergetett az erkélyen.

Családi idill, gondolta Ibi. Fáradtak vagyunk a veszekedéshez. Holnap összetolják, szétszedik a bútorokat. Apust viszik utoljára, az ágyával együtt. Majd újra megkérdezi tőle, melyik szobát óhajtja.

Apus csapóajtót kívánt a padló helyébe, amellyel egyetlen gombnyomásra eltüntethetné a roskadásig fáradt családot. Az *Ivanhoe*-ban olvasott ilyesmiről a napokban. A pincében óriási húsevő patkányokat tenyésztene. Valahol ezekről is olvasott. Ibit figyelte. Mintha ráncosodna a bőre... Szegény. Megöregedett. A tükröt kereste, de aztán eszébe jutott, hogy még reggel a falhoz csapta.